

POLIARCHIA

2(3)
2014

Studenckie czasopismo naukowe

Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego

Publikacja sfinansowana
przez Wydział Studiów
Międzynarodowych
i Politycznych UJ

„Poliarchia”, studenckie czasopismo
naukowe Wydziału Studiów
Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Gołębia 24, 30-007 Kraków
tel.: 12 663 15 65 wew. 1565
604 784 673 (redaktor naczelny)
poliarchiauj@gmail.com

Księgarnia Akademicka sp. z o.o.
ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel./fax: 12 431 27 43
akademicka@akademicka.pl
www.akademicka.pl

ISSN 2300-4584
eISSN 2392-1218

Redakcja tekstów: Ewa Wrona

Projekt okładki: Łukasz Fyderek

Typografia, skład i łamanie:

Nakład: 60 egz.

RECENZENCI

dr Paweł Antkowiak

(Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza w Poznaniu)

dr Grzegorz Balawajder

(Uniwersytet Opolski)

dr Katarzyna Czornik

(Uniwersytet Śląski w Katowicach)

dr Paweł Frankowski

(Uniwersytet Jagielloński)

dr Dorota Golańska

(Uniwersytet Łódzki)

dr Katarzyna Krzywicka

(Uniwersytet Marii Curie-
-Sklodowskiej w Lublinie)

dr Jan Pilżys

(Uniwersytet Szczeciński)

dr Michał Stelmach

(Uniwersytet Łódzki)

dr Damian Szacawa

(Uniwersytet Marii Curie-
-Sklodowskiej w Lublinie)

dr Andrzej Wawrzusiszyn

(Uniwersytet Warmińsko-Mazurski
w Olsztynie)

dr Marta Woźniak

(Uniwersytet Łódzki)

Publikacja wydana w dwóch wersjach:
elektronicznej i drukowanej.
Wersją pierwotną czasopisma
jest format elektroniczny

Studenckie czasopismo naukowe
Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych

POLIARCHIA

NR 2 (3)

KRAKÓW 2014

Pismo ukazuje się pod patronatem dziekana
Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych
Uniwersytetu Jagiellońskiego

RADA PROGRAMOWA

prof. Bogdan Szlachta (Przewodniczący Rady Programowej)
Uniwersytet Jagielloński

prof. Aleks Szczerbiak
University of Sussex

dr Ivan Krastev
Instytut Nauk o Człowieku

dr Juraj Marušiak
Słowacka Akademia Nauk

dr Mykoła Riabczuk
Ukraińskie Centrum Badań Kulturologicznych w Kijowie

REDAKTOR NACZELNY CZASOPISMA

mgr Arkadiusz Nyzio

akademicka.pl

SPIS TREŚCI

- 5 Arkadiusz Nyzio, *Wstęp*

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

- 7 Karol Mąka, *System ochrony przeciwpowodziowej w Polsce. Zadania organów administracji publicznej w fazach zapobiegania i reagowania na zagrożenia powodziowe*

STOSUNKI MIĘDZYNARODOWE

- 33 Magdalena Lisińska, *Argentyńsko-amerykańska współpraca militarna w okresie dyktatury wojskowej w Argentynie w latach 1976-1983*
- 59 Marta Szmagier, *The Syrian Civil War in the Years 2011-2013. Analysis of the Conflict and Its Impact on the Global Security System*
- 79 Marcin Chruściel, *The Reasons of Non-Institutional Character of the Early Visegrad Cooperation in the View of Neorealist and Neoliberal Theories in International Relations*
- 99 Tomasz Klepner, *Współpraca transgraniczna państw Grupy Wyszehradzkiej na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa granic*

VARIA

- 123 Bartosz Bieliszczuk, Sebastian Ciastoń, Wojciech Łysek, Radosław Niedzielski, Sebastian Rodzik, Bartosz Światłowski, *Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej – wybrane zagadnienia*

akademicka.pl

WSTĘP

Drodzy Czytelnicy!

Macie przed sobą trzeci numer „Poliarchii”, studenckiego czasopisma naukowego Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Po pierwszym numerze, który w całości poświęciliśmy tematyce polskiej, i drugim, w którym zaprezentowaliśmy zbiór różnorodnych, oryginalnych badań studentów WSMiP UJ, mamy przyjemność zaprezentować wydanie w całości poświęcone tematyce bezpieczeństwa.

Cieszy się ona w Polsce niesłabnącą popularnością. Kierunki przekazujące treści z zakresu nauk o bezpieczeństwie oferują obecnie niemal wszystkie polskie uniwersytety publiczne. Wśród nich jest Uniwersytet Jagielloński, który uruchomił I stopień studiów bezpieczeństwa narodowego w 2010, a II stopień – w 2013 r. Wkrótce po ukazaniu się niniejszego numeru mury uczelni opuszczą zatem pierwsi absolwenci studiów magisterskich.

Na trzeci numer składa się pięć artykułów naukowych poświęconych bezpieczeństwu w wielu jego odmianach, reprezentujących różnorodne podejścia badawcze. Od instytucjonalnej i formalnoprawnej analizy systemu ochrony przeciwpowodziowej i kwestii bezpieczeństwa granic, przez historyczne spojrzenie na relacje pomiędzy USA a Argentyną, do teoretycznej refleksji nad wpływem sytuacji w Syrii na bezpieczeństwo globalne i nad kształtem współpracy w ramach Grupy Wyszehradzkiej. Dwa spośród wymienionych artykułów zostały przygotowane w języku angielskim. Już teraz zapewniamy, że prace anglojęzyczne znajdują się również w kolejnym numerze.

Poza pięcioma recenzowanymi artykułami naukowymi, Czytelnik znajdzie również w numerze nowo utworzony dział *Varia*. W tej części pisma będziemy publikować sprawozdania z wydarzeń naukowych, głosy polemiczne i komentarze. W tym wydaniu prezentujemy analizę poświęconą przyjętej w zeszłym roku *Białej Księdze Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej*, opracowaną przez sześciuosobowy zespół.

Trzeci numer „Poliarchii” nie mógłby powstać, gdyby nie pomoc wielu osób. Serdecznie dziękujemy wszystkim Recenzentom, którzy poświęcili „Poliarchii” wiele

czasu i wysiłku. Dziękujemy Bartoszowi Zawiślakowi za wstępną korektę artykułów i abstraktów w języku angielskim. Dziękujemy wydawnictwu Księgarnia Akademicka za – jak zwykle – udaną współpracę. Dziękujemy wszystkim Autorom i zapraszamy do publikacji w kolejnych numerach.

Odrębne wyrazy wdzięczności kierujemy w stronę Dziekana WSMiP UJ, Pana prof. dr. hab. Bogdana Szlachty, patrona „Poliarchii”, oraz całego Wydziału za pomoc instytucjonalną i sfinansowanie publikacji.

Życzymy miłej lektury!

Arkadiusz Nyzio
redaktor naczelny „Poliarchii”

akademicka.pl

Karol MAKA

karol.maka@uj.edu.pl

SYSTEM OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ W POLSCE

ZADANIA ORGANÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W FAZACH ZAPOBIEGANIA I REAGOWANIA NA ZAGROŻENIA POWODZIOWE

ABSTRACT Flood protection system in Poland. The tasks of public administration in responses to flood risk

The article examines the flood protection system in Poland as a part of the national security system. It singles out public offices which are responsible for flood protection and analysis their tasks and competences in emergency management phases. The paper characterises the flood response and preparedness phases. The author emphasizes the preparedness phase as the most significant part of the system.

KEYWORDS *flood control, Poland, emergency management, crisis, security*

WSTĘP

We współczesnym świecie odchodzi się od zimnowojennego, wąskiego i militarnego ujmowania bezpieczeństwa. Obecnie ujmuje się je w szerokiej perspektywie, opisując m.in. w kategoriach gospodarczych, politycznych, społecznych, ekologicznych, kulturowych i ideologicznych. Jest to konsekwencją procesu sekurytyzacji i zwiększenia nacisku na definiowanie bezpieczeństwa jako procesu, nie zaś jako stanu braku zagrożeń. Zauważono, że niemożliwe jest zapewnienie całkowitego bezpieczeństwa, możliwe jest natomiast ciągle doskonalenie systemu, organizacji i instytucji w celu ograniczenia zagrożeń i zapewnienia jednostce perspektyw rozwoju.

Na bezpieczeństwo w równym stopniu wpływają czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Wśród tych pierwszych na czołowej pozycji znajdują się zagrożenia militarne. Z kolei do czynników wewnętrznych można zaliczyć zagrożenia dla utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego. To właśnie ta sfera bezpieczeństwa państwa najbardziej dotyczy pojedynczych jednostek i społeczeństwa. Człowiek jest bezpieczny, gdy otacza go środowisko wolne od zagrożeń, gdy ma możliwości rozwoju oraz jest w stanie zadbać o swoje zdrowie, majątek i bliskich. Oprócz własnego zaangażowania, dla zapewnienia takiego stanu istotne są również kompetencje i skuteczność podmiotów odpowiedzialnych za ochronę przed zagrożeniami w czasie normalnego funkcjonowania oraz na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej¹. Liczne zagrożenia, które dotyczą współczesne społeczeństwo, można podzielić na te spowodowane przez człowieka oraz te wywołane przez czynniki naturalne. Wśród tych drugich do najpoważniejszych można zaliczyć powodzie, trzęsienia ziemi, tsunami, huragany.

Dla społeczeństwa polskiego najistotniejsze wydaje się zagrożenie powodziowe. Potwierdzają to dane Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, które po dokonaniu analizy katastrofalnych zjawisk przyrodniczych w latach 1990-2010 stwierdziło, że aż 98,5% strat wywołanych tą kategorią zagrożeń w Polsce spowodowały powodzie². Problematyka ochrony przeciwpowodziowej to kwestia kluczowa dla bezpieczeństwa państwa, jak i dla bezpieczeństwa jego mieszkańców, którzy są zagrożeni zjawiskami powodziowymi. Polska, ze względu na położenie geograficzne i uwarunkowania klimatyczne, jest w dużym stopniu narażona na wystąpienie katastrofalnych w skutkach powodzi o zasięgu ogólnokrajowym. W ostatnim stuleciu mieliśmy do czynienia z co najmniej kilkoma tzw. wodami stuletnimi³, do których z pewnością można zaliczyć powódzie z 1934, 1970, 1997 i 2010 r. O zagrożeniu powodziowym wspomina *Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP na lata 2012-2022*. Dokument stwierdza, że spośród zagrożeń wywołanych działalnością natury najpoważniejszym dla Polski są powodzie. Zaznacza przy tym, że niewłaściwa działalność człowieka w zakresie ochrony przeciwpowodziowej, czyli np. błędne zarządzanie wodami i planowaniem przestrzennym, brak odpowiednich urządzeń hydrologicznych lub ich niedostateczna konserwacja, mogą przyczynić się do zwiększenia ryzyka wystąpienia poważnych w skutkach powodzi⁴.

Celem niniejszego artykułu jest syntetyczne przedstawienie systemu ochrony przeciwpowodziowej w Polsce oraz umiejscowienie tejże ochrony w systemie bezpieczeństwa państwa jako elementu podsystemu wykonawczego. Przeprowadzona zostanie

¹ Z. Zamiar, L. Wętyczko, *Zarządzanie kryzysowe*, Wrocław 2012, s. 8.

² J. Zalewski, *Odra w kontekście sytuacji zagrożenia powodziowego i awarii budowlanych*, [w:] *Awarie budowlane: zapobieganie, diagnostyka, naprawy, rekonstrukcje. XXV konferencja naukowo-techniczna*, Szczecin–Międzyzdroje, 24-27 maja 2011, t. 1, red. M. Kaszyńska, Szczecin 2011, s. 321.

³ *Raport po powodzi z maja i czerwca 2010 r.*, s. 54, *Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa, 2010*, [online] www.bip.krakow.pl/plik.php?zid=759048&cwer=0&new=t&mode=shw, 2 XI 2013.

⁴ *Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022*, s. 16, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, 2013, [online] www.bbn.gov.pl/download/1/14652/SRSBNRPprzyjeta090413.pdf, 2 XI 2013.

© KSIĘGARNIA AKADEMICKA Sp. z o.o.

Adres: ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków,
tel./fax (12) 43 127 43, tel. (12) 422 10 33 w. 1167
e-mail: akademicka@akademicka.pl
KRS: 145510, NIP: 676-007-55-73

akademicka.pl